

ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΚΑΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΣΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Οι κίνδυνοι με τους οποίους έρχονται αντιμέτωποι καθημερινά οι κτηνίατροι και όσοι εργάζονται σε σχετικούς τομείς αποτελούν ένα ζήτημα που δεν έχει αναδειχθεί στο βαθμό που του αναλογεί. Τα σημεία επικινδυνότητας και τα μέτρα ασφαλείας αυτών έχουν εντοπιστεί κατά καιρούς τόσο από τους ίδιους τους επαγγελματίες όσο και από τους σχετικούς φορείς, στην πράξη όμως, η εφαρμογή οποιασδήποτε προληπτικής πρακτικής είναι περιορισμένη. Αυτό σημαίνει ότι η επικινδυνότητα και οι δυσμενείς συνθήκες εργασίας για τους επαγγελματίες του κλάδου παραμένουν αμετάβλητες.

Ως εκ τούτου είναι κρίσιμο, να διαπιστωθούν συνολικά οι κίνδυνοι που αντιμετωπίζουν οι εργαζόμενοι και στους τρεις κλάδους του επαγγέλματος (ζώα συντροφιάς, παραγωγικά ζώα και τρόφιμα) και να περιγραφούν οι τρόποι προστασίας, αλλά η συζήτηση δεν αρκεί να μείνει εκεί. **Οφείλει να υπάρχει πάντα ως διεκδίκηση του κλάδου η ένταξη του επαγγέλματος στα Ανθυγιεινά Επαγγέλματα, η κατοχύρωση μισθολογικών αποζημιώσεων αλλά και η εξασφάλιση αξιοπρεπών εργασιακών συνθηκών (ωράριο, άδειες, ασφαλιστικό, συνταξιοδότηση, επιμόρφωση, κλπ), αιτήματα που μπορούν να κατοχυρωθούν μόνο μέσα από την ανα-θεσμοθέτηση των Συλλογικών Συμβάσεων Εργασίας.**

Στην καθημερινότητα του κτηνιατρικού επαγγέλματος, οι περισσότεροι εργαζόμενοι διακινδυνεύουν την σωματική και πνευματική τους υγεία. **Επίσημα στοιχεία δεν υπάρχουν αλλά μεγάλο κομμάτι των κτηνιάτρων είτε έχουν πληγεί οι ίδιοι είτε έχουν κάποιο γνωστό συνάδελφο που με τον έναν ή τον άλλο τρόπο έχει ζημιωθεί η υγεία του.** Παρόλα αυτά υπάρχει τεράστιο κενό ενημέρωσης και εκπαίδευσης γύρω από την ασφάλεια στον χώρο εργασίας.

Νέες τεχνολογίες μπαίνουν στο χώρο εργασίας, χωρίς να τις συνοδεύει η απαραίτητη τεχνογνωσία γύρω από την ασφάλεια. Ο φόρτος εργασίας δημιουργεί πιέσεις και η ανάγκη απόδειξης της μέγιστης παραγωγικότητας, ειδικά από την πλευρά των νέων εργαζόμενων προκειμένου να μην θεωρηθούν ανεπαρκείς, οδηγούν στην υποτίμηση των κινδύνων που προκύπτουν. Επιπρόσθετα, μέσα από το πέρασμα της κρίσης και την μείωση των απολαβών η επένδυση χρημάτων σε μέτρα προστασίας θεωρείται πολυτέλεια.

Ας σταθούμε λίγο πιο αναλυτικά στους κινδύνους για τους οποίους πρέπει επιτέλους να προβλέψουμε:

Πιο αναλυτικά οι κίνδυνοι του κτηνιατρικού επαγγέλματος που πρέπει να υπάρξει επιτέλους πρόβλεψη:

- **Έκθεση σε επικίνδυνα βιολογικά υλικά.** Η εξέταση ζώων, σφαγίων και ζωικών προϊόντων χωρίς προστατευτικά μέσα εκθέτει τους εργαζόμενους σε ποικιλία επικίνδυνων ιών, βακτηρίων και μυκήτων. Αξίζει να σημειωθεί ότι ενώ περιοχές της χώρας συνεχίζουν να βρίσκονται υπό επιτήρηση για λύσσα, δεν υπάρχουν διαθέσιμα εμβόλια και ορός λύσσας για τους κτηνιάτρους που καλούνται να ανταποκριθούν στη γενική διαχείριση του προβλήματος, είτε είναι στο δημόσιο, είτε στον ιδιωτικό τομέα.

- Καθημερινό φαινόμενο είναι οι μικροί αλλά και μεγαλύτεροι **τραυματισμοί** από τον χειρισμό των ζώων. Πιο μακροπρόθεσμα, η **έλλειψη εργονομίας**, οι ατελείωτες **ώρες ορθοστασίας**, αλλά και τα **βάρη** (ζώων, εμπορευμάτων κλπ.) που καλούνται όλοι οι εργαζόμενοι συχνά να σηκώνουν δημιουργούν σε πολλούς χρόνια ορθοπεδικά προβλήματα υγείας. Τα παραπάνω φαινόμενα εντείνονται από την **έλλειψη εξειδικευμένου βοηθητικού προσωπικού και τα παράλογα ωράρια** εργασίας.
- Η **έκθεση σε χημικές και φαρμακευτικές ουσίες** μπορεί και αυτή να γίνει επικίνδυνη. *Ισχυρά απολυμαντικά, φορμόλη, αναισθητικά ενέσιμα ή αέρια, φάρμακα χημειοθεραπειών*, είναι κάποια παραδείγματα ουσιών που μπορούν να έχουν μακροχρόνιες επιπτώσεις στην υγεία των εργαζόμενων.
- **Ακτινοβολία**: η χρήση των ακτινολογικών έχει αυξηθεί σημαντικά, καθώς και αξονικοί τομογράφοι έχουν αρχίσει να μπαίνουν σε κλινικές της χώρας. *Ενώ συνάδελφοι του εξωτερικού φοράνε μετρητές ακτινοβολίας, οι κτηνίατροι στην χώρα δεν δικαιούνται κάτι τέτοιο από την επιτροπή ατομικής ενέργειας, ενώ οι έλεγχοι των μηχανημάτων είναι υποχρεωτικοί κατά την αρχική τους εγκατάσταση ενώ η επανάληψη τους είναι απλά προαιρετική.*
- Ολοένα και περισσότερο σε χώρες όπως οι ΗΠΑ και το ΗΒ ανοίγεται το ζήτημα της **ψυχικής υγείας των κτηνιάτρων**. Ως κλάδος στο Ηνωμένο Βασίλειο το ποσοστό αυτοκτονιών είναι τετραπλάσιο σε σχέση με το ευρύτερο κοινό. Και πάλι στοιχεία δεν υπάρχουν για την Ελλάδα, αλλά σίγουρα μπορούμε να πούμε ότι ενώ **οι απαιτήσεις της δουλειάς των κτηνιάτρων αυξάνονται κατακόρυφα, οι αμοιβές είναι αντίστοιχα χαμηλές και η ψυχολογική πίεση εντείνει την κατάσταση**. Εδώ δεν βλέπουμε μαζική έξοδο από το επάγγελμα όπως συμβαίνει στις παραπάνω χώρες, αλλά πολλοί συνάδελφοι αναγκάζονται να φύγουν στο εξωτερικό.

Πιο συγκεκριμένα για το κομμάτι των κτηνιάτρων που ασχολούνται με **παραγωγικά ζώα** οι κίνδυνοι που αντιμετωπίζουν καθημερινά είναι πολλοί και σχετίζονται κυρίως με τη **μετάδοση ζωνόσων και τους τραυματισμούς**.

- **Μία από τις συχνότερες επαγγελματικές νόσους είναι η βρουκέλλωση** που τα τελευταία χρόνια παρά την εφαρμογή προγραμμάτων προληπτικών εμβολιασμών παρατηρείται αύξηση των κρουσμάτων τόσο στον κτηνοτροφικό κλάδο όσο και στον κτηνιατρικό. Τα μέτρα ασφαλείας είναι μηδαμινά έως και ελάχιστα και αυτό συνάδει και με την χαμηλή τιμολόγηση των κτηνιατρικών υπηρεσιών στα παραγωγικά ζώα. Η διαχείριση του ζωντανού εμβολίου της βρουκέλλωσης, η εισπνοή σκόνης κατά τις επισκέψεις μονάδων, οι ακάλυπτοι βλεννογόνοι και μέρη του σώματος, οι μαιευτικές επεμβάσεις ή διαχείριση βιολογικών υλικών (γάλα, αίμα, έμβρυα κτλ) είναι παράγοντες επικινδυνότητας που μπορεί να οδηγήσουν σε λοίμωξη από την βρουκέλλωση.
- Επιπρόσθετα ο κτηνίατρος των παραγωγικών κινδυνεύει και από άλλες λοιμώξεις όπως γλαμυδίωση, πυρετό Q, τοξοπλάσμωση, άνθρακα, λιστερίωση κτλ
- Επίσης οι κίνδυνοι τραυματισμού είναι συνεχείς ειδικά από μεγάλα ζώα κατά την άσκηση των καθηκόντων.

- Αν κάποιος παρατηρήσει τα μέτρα ασφαλείας που λαμβάνει ο κάθε κτηνίατρος θα καταλάβει ότι είναι μηδαμινά. Πολλές φορές **οι κτηνιατρικές υπηρεσίες παρέχονται χωρίς στολή εργασίας, ειδικά παπούτσια, γυαλιά, γάντια, μάσκα με αποτέλεσμα τη μετάδοση νοσημάτων.** Τα μέτρα ατομικής υγιεινής είναι μηδαμινά και πολλές φορές είναι δυνατή η έμμεση μετάδοση νοσημάτων από τον ρουχισμό, παπούτσια ή το αυτοκίνητο.

Κατά την άσκηση του κτηνιατρικού επαγγέλματος στη **βιομηχανία των τροφίμων** και πιο ειδικά σε ψυκτικές αποθήκες, εργαστήρια τροφίμων, σφαγεία, χώρους μαζικής εστίασης, στις ιχθυόσκαλες κα είναι καθημερινότητα η έκθεση των κτηνιάτρων, τόσο δημόσιου όσο και ιδιωτικού τομέα, σε σειρά **φυσικών κινδύνων**, όπως συνθήκες εξαιρετικά χαμηλών (από +4°C έως -18°C) ή υψηλών θερμοκρασιών (που μπορούν να ξεπεράσουν τους +40°C), σε συνθήκες υψηλής υγρασίας ή ισχυρών ρευμάτων αέρα.

Επίσης δεν είναι λίγοι οι **χημικοί κίνδυνοι** οι οποίοι αντιμετωπίζονται από συναδέλφους κατά την εργασία στον τομέα της Υγιεινής και Ασφάλειας των τροφίμων, όπως η χρήση καθαριστικών και απολυμαντικών στους χώρους των τροφίμων, αντιδραστηρίων - διάφορων καυστικών / διαβρωτικών / πτητικών ουσιών κατά τη διενέργεια των εργαστηριακών αναλύσεων, καθώς και πλήθος τοξινών (μυκοτοξίνες, αφλατοξίνες, κτλ).

Ίσως όμως η σημαντικότερη κατηγορία κινδύνων κατά την άσκηση του επαγγέλματος και στον τομέα της Υγιεινής και Ασφάλειας των τροφίμων είναι οι **βιολογικοί κίνδυνοι**. Οι κτηνίατροι αντιμετωπίζουν καθημερινά πλήθος επικίνδυνων παθογόνων μικροοργανισμών που θέτουν σε κίνδυνο την υγεία τους, κατά την άσκηση του επαγγέλματος στη βιομηχανία των τροφίμων, σε σφαγιοτεχνικές εγκαταστάσεις, σε Καταστήματα Υγειονομικού Ενδιαφέροντος, σε χώρους μαζικής εστίασης, σε εργαστήρια αναλύσεων κατά το χειρισμό διαφόρων βιολογικών υλικών κα. Ενδεικτικά μπορούν να αναφερθούν οι ακόλουθοι:

- 1) **Βακτήρια:** *Brucella spp, Mycobacterium tuberculosis, Salmonella spp, L. monocytogenes, E. coli, St. aureus, Vibrio, Leptospira, Cl. perfringens, Cl. tetani, Bacillus cereus, Bacillus anthracis, Streptococcus, Campylobacter spp* κτλ
- 2) **Ιοί:** Λύσσας, Γρίπης των πτηνών και του χοίρου, Δυτικού Νείλου κτλ
- 3) **Μύκητες:** *Aspergillus, Penicillium, Δερματόφυτα* κτλ
- 4) **Παράσιτα:** *Echinococcus granulosus, Leishmania, Toxoplasma, Trichinella spiralis*

Τα μέτρα ασφαλείας σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα είναι από ανεπαρκή έως ανύπαρκτα. Τις περισσότερες φορές καλείται ο ίδιος ο κτηνίατρος με δικά του έξοδα να πάρει εκείνα τα μέτρα που θα περιορίσουν τον κίνδυνο, αν και κάτι τέτοιο δεν είναι πάντα εφικτό. *Γάντια μιας χρήσης, ειδικά αντιολισθητικά υποδήματα, ποδονάρια, ειδικές φόρμες εργασίας, μάσκες μιας χρήσης, αντισηπτικά υγρά, απαγωγικός εξοπλισμός στους χώρους των εργαστηριακών αναλύσεων είναι ο ελάχιστος αυτόνοτος εξοπλισμός που θα μπορούσε να περιορίσει κάποιους από παραπάνω κινδύνους.*

Σε μια περίοδο λοιπόν, που έρχονται τα "πάνω-κάτω" στα επαγγέλματα που χαρακτηρίζονται ως βαρέα και ανθυγιεινά με την επικείμενη αναθεώρηση της σχετικής λίστας και την έξοδο από αυτήν περίπου 250.000 εργαζομένων, στόχος μας θα πρέπει να είναι για το επόμενο διάστημα να

ανοίξουμε τον διάλογο στο επάγγελμα και τον Σύλλογο για τους κινδύνους και την πρόληψη αυτών στο κτηνιατρικό επάγγελμα ή γενικότερα για την υγεία των εργαζομένων στον κλάδο .

Ρόλος του Συλλόγου θα πρέπει να είναι **να στοιχειοθετηθούν δεδομένα, να γίνει εκστρατεία ενημέρωσης των κτηνιάτρων αλλά και του ευρύτερου κοινού και να μπούμε επιτέλους σε μια λογική πρόληψης του επαγγελματικού κινδύνου αλλά και διεκδίκησης (ειδικά) των βαρέων και ανθυγιεινών για το επάγγελμα και (συνολικά) που να αποτυπώνεται και στη Συλλογική Σύμβαση Εργασίας.**

Σε ένα επαγγελματικό περιβάλλον που έχει υπερτερήσει η απάθεια και ο άγριος κανιβαλισμός, με μισθούς που έχουν φτάσει ακόμη και στα 250 ευρώ/μήνα, με τα επιπλέον έτη εργασίας που απαιτούνται για τη συνταξιοδότηση και την παράλληλη μείωση των συντάξεων έως και 48% , μετά από 10 σχεδόν χρόνια σκληρών μνημονιακών προγραμμάτων λιτότητας, οφείλουμε να βγούμε με ένα ενωτικό και θετικό πρόταγμα που θα έχει πραγματικό αντίκτυπο στη δύσκολη καθημερινότητά των εργαζόμενων κτηνιάτρων, όπως βιώνεται την μεταμνημονιακή περίοδο με την παγιωμένη φτώχεια, ανεργία και επισφάλεια αλλά και την καταστρατήγηση κάθε συλλογικού δικαιώματος στην εργασία!

ΑΥΤΟΝΟΜΗ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ

<http://www.emvolimo.gr/>

<https://www.facebook.com/arpaktin>